

Üniversite Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri:
Bir Devlet Üniversitesi Örneği
University Students Digital Literacy Levels: A State University Case

Makale Geliş Tarihi | Makale Kabul Tarihi
Article Submission Date | Article Accepted Date
04.08.2025 | 21.11.2025

Aysenur KÖR*

Arş. Gör., Gümüşhane Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
Gümüşhane/TÜRKİYE
74aysenur@gmail.com, ORC-ID: 0000-0002-6308-2977

Mehmet Fikret ARARGÜÇ

Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü
Erzurum/TÜRKİYE
fikretaraguc@gmail.com, ORC-ID: 0000-0002-4546-4509

1

Özet

Her geçen gün yeni gelişmelerle tüm dünyaya yayılan teknoloji ve araçları, ekonomi, toplum ve kültür gibi birçok alanı etkileyerek şekillendirmektedir. Öğrenmeyi iyileştirmek adına eğitim faaliyetlerinde teknoloji ve dijital araçlardan yararlanıldığı için eğitim, teknolojinin büyük rol oynadığı ana alanlardan biri haline gelmiştir. Bu araçları kullanırken yeni bir sorun ortaya çıkmaktadır: Bu araçlar eğitim uygulamalarında doğru kullanılıyor mu? Böylesi bir sorudan hareketle, çalışma, bir devlet üniversitesindeki öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini ölçerek dijital araçları öğrenimlerinde doğru kullanıp kullanmadıklarını anlamak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerine dijital okuryazarlık ile ilgili çevrim içi anket gönderilmiş ve anket toplam 85 kişi tarafından doldurulmuştur. Çevrim içi anket aracılığıyla toplanan veriler SPSS ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyinin ortalamasının üzerinde olduğu ve dijital okuryazarlığın teknik, tutum, bilişsel ve sosyal-duygusal alt boyutlarının olumlu yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Çalışma ayrıca eğitim için çıkarımlar ve gelecek araştırmalar için öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Araçlar, Dijital Okuryazarlık, Üniversite Öğrencileri.

Abstract

Technology and digital tools are spreading globally with new developments every day, affecting and shaping various areas, including economy, society, and culture. Education can be regarded as one of the primary areas in which technology plays a crucial role, as technology and digital tools are utilized in educational activities to enhance learning. When using those tools, a new problem arises: whether these tools are used properly in educational practices? Starting from such a question, this study aims to measure the digital literacy

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

levels of the students at a state university to understand whether they use digital tools properly in their learning. With this objective, an online questionnaire concerning digital literacy was sent to the participants studying at the Department of English Language and Literature, and a total of 85 filled out the questionnaire. The data gathered through the online questionnaire were analysed with SPSS. According to the results, the students have an above-average level of digital literacy, and the subscales of digital literacy—technical, attitudinal, cognitive, and social-emotional are positively correlated. Additionally, the study offers implications for education and suggestions for future research.

Keywords: Digital Tools, Digital Literacy, University Students.

Giriş

Günümüzde teknoloji ve araçları, evden işe, sosyal hayattan eğitime kadar günlük hayatımızın tüm alanlarına dahildir. Teknolojinin bu denli hayatımıza girmesi, okul ve eğitimcilerin eğitimin her aşamasına daha fazla Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) dahil etmesine neden olmaktadır (Nguyen & Habòk, 2022). Örneğin; kasetçalar ve karatahta gibi materyallerin yerini mp3 çalar ve akıllı tahtaların almasıyla günümüz eğitimi on yıl öncesinden oldukça farklıdır (Eryansyah vd., 2019). Dahası, öğrenme yönetim sistemleri, çevrim içi kütüphaneler ve dijital medya gibi öğrenme kaynakları hem öğrenciler hem de öğretmenler için istedikleri zaman ve istedikleri yerde erişilebilir hale gelmiştir (Tand & Chaw, 2016).

Teknolojinin hayatımızın birçok alanına yerleşmiş olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda birçok kişinin bu teknolojiyi verimli kullanmayı bilmiyor olması bu konuyu tartışılması gereken bir durum haline getirmektedir. Başka bir ifadeyle, dijital dünyada hayatta kalmak için belirli dijital becerilere sahip olmak gerekli hale gelmiştir (Fan & Wang, 2022). Aksi takdirde dijital okuryazarlık eksikliği olan bireyler yetkin bir öğrenci veya uzman çalışan olamazlar (Meyers vd., 2013). Dolayısıyla teknolojiyi tam kapasite kullanmak için gerekli bir beceri olan dijital okuryazarlık, gelişen teknoloji ile yakından ilişkili olan eğitim başta olmak üzere günümüz yaşamının ayrılmaz bir parçası olmuştur.

Teknolojideki gelişmelerle birlikte bireylerin öğrenme, iletişim kurma ve çalışma biçimlerinin de değiştiği dikkate alındığında, bu yeni teknolojileri verimli ve uygun bir şekilde kullanmak için yeni ve farklı beceriler ihtiyacı ortaya çıkmış ve bu yeni becerilerin gerekliliği kaçınılmaz olmuştur (Meyers vd., 2013). Bu yeteneklere sahip olmak için, bireyler öncelikle dijital okuryazarlığın ne olduğunu anlamalıdır. Dijital okuryazarlık, bilişsel, duygusal ve sosyolojik gibi birden fazla beceri gerektiren yeni dijital dünyada verimli bir şekilde işlev gösterebilme yeteneği olarak tanımlanabilir (Eshet, 2004). Başka bir deyişle, Dudeney ve Hockly (2016) dijital okuryazarlığı “insanların bu [dijital] teknolojileri nasıl kullanacaklarını bilme ve bunları güvenli, akıllıca ve verimli bir şekilde kullanma yeteneği” ve “yeni teknolojilerin uygun kullanımını çevreleyen sosyal uygulamaların farkındalığı” olarak tanımlamıştır (s. 115).

Dijital okuryazarlığın hem öğrenciler hem de üniversitelerdeki öğretim elemanları için vazgeçilmez bir gereklilik olduğu göz önünde bulundurulduğunda (Johnston, 2020), öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin dersi veren öğretim elemanları gibi birçok faktörden etkilendiği söylenebilir (Akayoğlu vd., 2020). Bu tür çalışmalar, öğrencilerin ihtiyaçlarını anlamının ve onları iyi bir dijital kullanıcı olma yolunda yetiştirmenin yolunu açar. Dijital okuryazarlık üzerine yapılan çalışmalar sadece dijital okuryazarlığın anlamını veya dijital okuryazar olmanın gerekliliğini araştırmayı amaçlamakla kalmamakta, aynı zamanda dijital okuryazar olmamanın sonuçlarına da odaklanmaktadır (Meyers vd., 2013).

İlgili literatürde üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık becerilerine ilişkin sadece sınıflar gibi örgün eğitim ortamlarında değil, YouTube gibi resmi olmayan eğitim ortamlarında da örnek çalışmalar mevcuttur. Tan (2013), sınıf dışı öğrenme alanlarının oluşumu, geçerliliği, öğrencilerin bu alanlara katılımı ve etkileşimi ile ilgili sorulara cevap bulmak için üniversite öğrencileriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler içeren bir odak grup çalışması yürütmüştür. Öğrencilerin, bu çalışmada YouTube, sınıf dışı öğrenme ortamlarını geçerli bir öğrenme platformu olarak gördükleri ancak sanal

ortamları etkileşimde kolaylaştırıcı olmalarına rağmen yüz yüze etkileşimi tercih ettikleri sonucuna varmıştır. Özetle, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile akademik çalışmaları arasındaki olumlu ilişki, öğrencilerin eleştirel düşünme ve teknolojik becerilerini geliştirmede destekleyici bir etkiye sahiptir (Marty vd., 2013). Tand ve Chaw (2016), ters yüz eğitim gören 161 üniversite öğrencisinin tercihlerini ve farklı eğitim yöntemlerinin etkinliğini araştırmış ve öğrencilerin dijital okuryazar olmasında harmanlanmış bir öğrenme yönteminin başarılı olabileceği sonucuna varmıştır. Ancak aynı çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğunun çevrim içi öğrenmeden ziyade sınıf içi öğrenmeyi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

Nguyen ve Habök (2022), Vietnam'daki 1661 EFL (Yabancı dil olarak İngilizce) öğrencisinin dijital okuryazarlık düzeylerini, özellikle dijital bilgi, dijital teknolojiye yönelik tutum, teknolojik araçların kullanım sıklığı ve algılanan dijital becerilere odaklanarak araştırmıştır. Öğrencilerin yoğun kullanılmalarına rağmen teknolojik cihazlara yeterli erişime sahip oldukları, dijital okuryazarlık düzeylerinin ise ortalama düzeyde olduğu, bu cihaz ve araçları kullanmak için uygun bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Burnett (2011) ise, öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık uygulamalarını araştırdığı nitel çalışmasında, yedi aylık bir zaman diliminde yedi öğretmenle üç kez görüşmüş ve dijital okuryazarlık ile kimlik arasındaki ilişkiyi hem eğitim ortamları içinde hem de dışında çalışmış olup dijital beceri ve kaynakların geliştirilmesine daha fazla yatırım yapılması gerektiği sonucuna varmıştır.

Morgan vd. (2022) dijital okuryazarlıkla ilgili üç boyutlu (teknik, bilişsel ve görgü) kavramsal bir çerçeve sunarak öğrencilerin dijital okuryazarlık yeterliliklerine ilişkin algılarını ortaya koymaya çalışmışlardır. 324 üniversite öğrencisine bu amaç doğrultusunda anket uygulayarak dijital okuryazarlığın farklı yönlerine dair sonuçlar elde etmişlerdir. Geleceğe hazırlanmaları açısından öğrencilerin dijital okuryazarlık düzey ve becerilerinin geliştirilmesini destekleyen bu çalışmada; katılımcılar önyargı ve bilgi kalitesini değerlendirme ve belirleme açısından en düşük dijital okuryazarlık düzeyine sahipken uygun şekilde çevrim içi iletişim kurma gibi sosyal okuryazarlık becerilerinde en yüksek ortalamaya sahip olmuşlardır. Coşkunserçe ve Aydoğdu (2022), dijital okuryazarlığın eğitimdeki önemine dikkat çekmeyi hedefleyen çalışmalarında, 423 üniversite öğrencisinin dijital okuryazarlık düzeylerini cinsiyet gibi farklı değişkenler açısından ölçmeye yönelik nicel bir araştırma yürütmüştür. Araştırmaları, günümüz gençlerinin zaten dijital okuryazar olduklarına dair bir inanış olmasına rağmen, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla dijital beceriye sahip olduğunu ve daha önce Bilişim Teknolojileri (BT) dersi almış öğrencilerin almayanlara göre daha iyi dijital becerilere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Üniversite öğrencileri teknoloji ile geçmişe göre daha iç içe ancak bu durum, eğitim ortamları için yetersiz kalmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık seviyelerine ilişkin çeşitli çalışmalar da dikkati çekmektedir. Örneğin; Şahin (2021), 235 öğretmen adayı üzerinde yaptığı çalışmada katılımcıların dijital okuryazarlık seviyelerini ve e-öğrenmeye ilişkin tutumlarını ölçmenin yanı sıra okuryazarlık seviyelerinin cinsiyet, sınıf, yaş ve lise türüne göre değişip değişmeyeceğini araştırmıştır. Bu amaç doğrultusunda, bu çalışmada kullanılan dijital okuryazarlık ölçeğinden faydalanmış ve çıkan sonuçları SPSS (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı) ile analiz etmiştir. Çalışma sonuçlarına göre cinsiyet katılımcıların dijital okuryazarlık seviyelerini anlamlı oranda etkilemezken yaş, sınıf ve lise türü okuryazarlık düzeylerini etkilemektedir. Başka bir çalışmada ise, Ukwoma vd. (2006) 184 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmalarında katılımcıların dijital okuryazarlık yeteneklerini ölçmeyi hedeflemiştir. Ölçme aracı olarak anket kullandıkları bu çalışma sonucunda, dijital okuryazarlık düzeyinin katılımcıların akademik performansları üzerinde oldukça etkili olduğu tespit edilirken, öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını geliştirmede karşılarına çıkan en büyük sorunların dijital okuryazarlık programının eksikliği ve internet sorunları olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Ülkelerinin teknolojiye ilerlemiş kabul edildiğini belirten Cote ve Milliner (2016), gençlerin aksine teknolojiyi etkin kullanmada oldukça geri kaldığını ileri sürmüştür. 112 Japon üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları çalışmalarında; öğrencilerin dijital cihaz anlamında eksiklik yaşamadığını ancak bu cihazları etkin kullanmada beklenenden düşük performans gösterdiğini öne çıkarmışlardır. Tahran Üniversitesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini merak eden Abdollahyan ve Ah-

madi (2011), 376 katılımcı ile yaptıkları çalışmalarında kendilerinin hazırladığı bir anketi kullanmıştır. Bu çalışma sonucunda öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin istenenden çok daha düşük ve internet üzerinde harcanan zaman ile dijital okuryazarlık yetenekleri arasında bir ilişki olduğunu bulmuşlardır.

Anthonymsamy (2019), üniversite öğrencilerinin dijital teknolojiyle ne kadar iç içe olduğundan ve dijital araçları iletişim, etkileşim ve çeşitli bilgi kaynakları olarak kullandıklarından bahsederken aynı zamanda öğretmenlerinin düşündüğünün aksine öğrencilerin dijital öğrenme için gerekli yeteneklere sahip olmadığını ileri sürmüştür. Öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin akademik performanslarını olumlu yönde etkilediğini ifade eden yazar, çalışmasında bu konuda öğrencilerin yaşadığı eksiklikleri, bu eksikliklerin eğitime yansımaları ve çözüm önerilerini sunmuştur. Dijital okuryazarlığın sadece bir görev için bilgisayar kullanmak olmadığını belirten yazar, bir kişinin dijital okuryazar olabilmek için işlevsel yetenekler, tutum ve davranışlar geliştirmesi gerektiğini öne sürmüştür. Ayrıca öğrencilerin teknolojiyi sosyal medyada gezinmek ve eğlenmek için oldukça aktif ancak öğrenme için oldukça pasif kullandığını da savunmuştur. Son olarak bu makalede, üniversite öğrencileri arasında dijital okuryazarlığı artırmak için kişinin kendi öğreniminden sorumlu olması, farkındalığın artırılması, öğrencilerin dijital okuryazarlık etkinliklerine katılması ve dijital araç gereçleri kullanırken dikkatin dağınık olmaması gerektiği belirtilmiştir. Dijital teknolojiler birçok amaç için kullanılabilir. Örneğin; Khaira ve Andriyanti (2020), öğrencilerin cevaplarına göre dijital teknolojileri günlük yaşamlarında aktif olarak iletişim kurmak, bilgi aramak, kitap okumak, video veya film izlemek ve müzik dinlemek için kullandıklarını tespit etmişlerdir.

Ayrıca, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini geliştirmek ve iyileştirmek için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Örneğin; Shopova (2014), dijital araç ve gereçlerin doğru kullanılmasındaki sorunlara çözüm bulmak amacıyla öğrenciler üzerinde ampirik bir çalışma yürütmüştür. İlgili çalışmada, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesinin amaçlanması durumunda dijital okuryazarlık becerilerinin eğitime ilkökul veya ortaokulda başlanması ve dijital okuryazarlık veya bilgisayar becerilerini kapsayan derslerin ilgili müfredata eklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Bu bilgiler ışığında, dijital okuryazar öğrenciler olmadan ulaşılması mümkün olmayan dijitalleştirilmiş bir eğitim sistemi yolunda, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi gerekli bir adım haline gelmiştir (Eryansyah vd., 2019; Morgan vd., 2022; Rahman vd., 2020). Bu nedenle mevcut çalışmanın amacı, Türkiye'de bir devlet üniversitesinde İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini Ng (2012) tarafından geliştirilen bir anketten yararlanarak belirlemektir.

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda çalışma aşağıdaki araştırma sorularını yanıtlamaya çalışmıştır:

1. Yabancı dil olarak İngilizce (EFL) öğrenen öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri nedir?
2. Dijital okuryazarlığın alt boyutları (tutum, teknik, bilişsel ve sosyal-duygusal) arasında ilişki var mıdır?

1. Yöntem

Nicel yaklaşımın benimsendiği bu çalışmada, veri toplamak için Ng (2012) tarafından geliştirilen bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçek dijital okuryazarlık seviyesi belirlemede oldukça yaygın kullanılmaktadır ve Türkçeye de uyarlaması yapılmıştır (Sağ ve Semerci, 2024; Üstündağ vd., 2017). Dolayısıyla bu çalışmada veri toplamak için uygun görülmüştür. Toplamda 17 maddeden oluşan ölçek; tutum (7 madde), teknik (6 madde), bilişsel (2 madde) ve sosyal-duygusal (2 madde) olmak üzere dört alt boyut içermektedir. Dijital araç ve etkinliklere yönelik tutumlar ile dijital okuryazarlık arasındaki ilişkinin olumlu olduğu söylendiğinden, ölçek öğrencilerin tutumlarını kapsayan bir bölüm içermektedir. Bir sonraki bölüm, öğrencilerin teknik problemleri çözme veya yeni teknolojiyi öğrenme yeteneklerini ölçen dijital okuryazarlığın teknik boyutunu; bir sonraki bölüm ise dijital okuryazarlığı kendinden emin ve aşına olma açısından ele alan bilişsel boyutu kapsamaktadır. Anketin

son alt ölçeği, özellikle teknoloji nedeniyle öğrenciler arasındaki iş birliğine odaklanarak dijital okuryazarlığın sosyal-duygusal boyutunu ölçmeye çalışmaktadır. Katılımcılar arasında karşılaştırma yapılabilmesi için ankete yaş ve cinsiyet gibi bazı demografik sorular eklenmiştir.

Araştırmanın ortamı olarak araştırmacının görev yaptığı kurum seçilerek gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Araştırmanın katılımcıları kolay örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Katılımcıları, Türkiye'deki bir devlet üniversitesinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde öğrenim gören EFL öğrencileri oluşturmuştur. Eğitim dili İngilizce olan bu bölüme gelmeden önce öğrenciler bir yıllık hazırlık eğitimi almakta ve dört senelik örgün eğitim sonucunda mezun olabilmektedir. Dolayısıyla yukarıda belirtilen ölçek orijinal dilinde (İngilizce) uygulanmıştır. Bütün öğrencilere gönderilen çevrim içi ankete toplam 85 öğrenci katılmış (Kadın: 62 ve Erkek: 23; Ortalama Yaş: 20,47) ve toplanan verilerin analizinde SPSS kullanılmıştır. Veriler betimleyici analiz yöntemiyle analiz edilerek değişkenler arasındaki korelasyon hesaplanmıştır.

2. Veri Analizi

Toplanan verilerin analizi SPSS21 üzerinde yapılmıştır. İlgili ölçek sıkça kullanılan bir ölçek olduğundan ve güvenilirliği birçok çalışma ile teyit edildiğinden pilot çalışmaya ihtiyaç duyulmamıştır. Öncelikle ölçeğin güvenilirliği ölçülmüş ve Cronbach's Alpha'da 0,877 bulunmuştur. Bu da kullanılan anketin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir (Tablo 1). Devamında ankette yer alan ifadelerin betimleyici analizleri yapılmıştır (Tablo 2). Analize göre öğrenciler “(1) Kesinlikle katılmıyorum; (2) Katılmıyorum; (3) Ne katılıyorum ne katılmıyorum; (4) Katılıyorum; ve (5) Kesinlikle katılıyorum” şeklinde devam eden beşli Likert ölçeğinde üç puandan yüksek dijital okuryazarlık becerisi sergilemişlerdir. Başka bir ifade ile katılımcıların ortalamasının üzerinde bir dijital okuryazarlığa sahip oldukları belirlenmiştir.

5

Tablo 1

Güvenilirlik Analizi

Cronbach`s Alfa	Madde Sayısı
,877	17

Ankette, üniversite öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini ölçmeye yönelik tutum, teknik, bilişsel ve sosyal-duygusal boyut olmak üzere dört alt boyut temelinde toplam 17 madde sunulmuştur. Maddelerin puan ortalamaları incelendiğinde 3,98 olan en yüksek puan ortalamasının öğrenmeye entegre teknolojinin faydalarını kapsayan 6 numaralı maddeye ait olduğu görülmektedir (Tablo 2). En düşük ortalama puan 3,49 ile öğrencilerin dijital becerilere sahip olma durumunu kapsayan 13 numaralı maddeye aittir. Bununla birlikte, tüm maddeler için ortalama puanlar 3 puanın üzerindedir ve bu da yüksek dijital okuryazarlığı gösterir. Ayrıca öğrenciler için bazı geliştirilebilir becerileri vurgulamaktadır.

Tablo 2*Anket Maddelerinin Betimleyici İstatistikleri*

Ölçek Alt Boyutları	Maddeler	N	Min.	Maks.	Ortalama	Std. Sapma
Tutum	M1	85	1	5	3,92	,848
	M2	85	2	5	3,86	,726
	M3	85	2	5	3,81	,779
	M4	85	1	5	3,64	,814
	M5	85	2	5	3,78	,697
	M6	85	1	5	3,98	,786
	M7	85	1	5	3,78	,891
Teknik	M8	85	1	5	3,61	,940
	M9	85	1	5	3,94	,891
	M10	85	2	5	3,86	,758
	M11	85	2	5	3,66	,894
	M12	85	1	5	3,66	,946
	M13	85	2	5	3,49	,826
Bilişsel	M14	85	2	5	3,73	,697
	M15	85	2	5	3,75	,738
Sosyal-Duygusal	M16	85	1	5	3,60	,915
	M17	85	1	5	3,84	,738

6

Ankette yer alan maddeler daha önce verilen alt ölçeklere ayrıldığında, analiz sonucunda en yüksek puan ortalamasının tutum boyutuna ($m= 3,82$), en düşük puan ortalamasının ise teknik boyuta ($m= 3,70$) ait olduğu görülmüştür (Tablo 3). Diğerleri şu şekilde ortalama puanlara sahiptir: bilişsel boyut ($m=3,74$) ve sosyal-duygusal boyut ($m=3,71$).

Tablo 3*Alt Ölçeklerin Betimleyici İstatistikleri*

	N	Min.	Maks.	Ortalama	Std. Sapma
Teknik	85	1,83	5,00	3.7039	,65028
Tutum	85	2,43	5,00	3,8218	,53991
Bilişsel	85	2,00	5,00	3,7412	,55427
Sosyal / Duygusal	85	1,00	5,00	3,7176	,65214
Geçerli N (listwise)	85				

Verilerin dört alt ölçekte hesaplanmasından sonra aralarındaki korelasyon ilişkisi hesaplanmıştır. Pearson korelasyon analizine göre teknik boyut ile tutum boyutu arasında olumlu yönde bir ilişki

vardır ve korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlı olduğundan bilişsel boyut ile teknik boyut arasında aynı olumlu ilişki gözlemlenmiştir. Ayrıca sosyal-duygusal boyutun tutum, bilişsel ve teknik boyutlarla olumlu ilişkisi vardır. Son olarak tutum boyutunun bilişsel boyut ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi vardır (Tablo 4).

Tablo 4*Korelasyon Analizi*

		Teknik	Tutum	Bilişsel
Teknik	Pearson Korelasyonu	1	,456**	,682**
	Sig. (2-uçlu)		<,001	<,001
	N	85	85	85
Tutum	Pearson Korelasyonu	,456**	1	,370**
	Sig. (2-uçlu)	<,001		<,001
	N	85	85	85
Bilişsel	Pearson Korelasyonu	,682**	,370**	1
	Sig. (2-uçlu)	<,001	<,001	
	N	85	85	85
Sosyal- duygusal	Pearson Korelasyonu	,427**	,551**	,372**
	Sig. (2-uçlu)	<,001	<,001	<,001
	N	85	85	85

** .01 seviyesinde korelasyon anlamlıdır (2-uçlu).

Tartışma ve Sonuç

Dijital teknolojilerin derslere dahil edilmesi, öğretmenlerin yaratıcı olmasını sağlamak ve ayrıca öğretmenler, öğrencilerin dijital teknolojiler aracılığıyla öğrendiklerinde daha motive olduklarını iddia etmektedir (Liza & Andriyanti, 2020). Bu çalışmada amaç, Türkiye'de bir devlet üniversitesinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde öğrenim gören öğrencilerin dijital düzeylerinin ölçülmesidir. Bu amaç doğrultusunda iki araştırma sorusu belirlenmiştir: *EFL öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri nedir?* ve *Dijital okuryazarlığın alt boyutları arasında bir ilişki var mıdır?* Çevrim içi anketin gönderildiği öğrencilerin 85'i araştırmaya katılmıştır. Toplanan veriler SPSS aracılığıyla analiz edilmiş ve sonuçlar araştırma soruları takip edilerek sunulmuştur.

Birinci araştırma sorusunda amaçlandığı gibi, anketin analizi öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç Nguyen ve Habok'un (2022) çalışmalarıyla tutarlılık göstermektedir. Dijital okuryazarlık alt ölçekleri dikkate alındığında, öğrencilerin eğitimde dijital araçların kullanımına yönelik olumlu tutum sergiledikleri ancak teknik yeteneklerinin geride kalma durumu öğrencilerin dijital yeteneklerini geliştirmeleri gerekebileceğini göstermektedir. Öğrenciler teknoloji ile daha iyi öğrenebileceklerini ve teknoloji eğitim faaliyetlerine entegre edildiğinde kendilerini daha motive hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, Anthonysamy (2019) ve Ukwoma vd.'nin (2006) çalışmalarıyla benzerdir. Öğrenciler ayrıca yeni teknolojik gelişmeleri kolayca ele alabilecekleri ve öğrenebileceklerine inanmaktadır ancak dijital araçları kullanma yeteneklerinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Ek olarak, öğrenciler akranlarıyla olan iş birliklerinin teknoloji sayesinde arttığını belirtmektedir.

Yetenek, bilgi ve özgüven seviyelerinin yanı sıra öğrencilerin dijital öğrenmeden etkin faydalanabilmeleri için dijital okuryazarlığın teknik, bilişsel ve sosyal-duygusal özelliklerinin farkında olmaları gerekmektedir (Anthonysamy, 2019). Hedeflenen ikinci araştırma sorusuna bakıldığında dijital okuryazarlığın teknik, tutum, bilişsel ve sosyal-duygusal olmak üzere dört alt boyutunun birbiri ile olumlu yönde ilişkili olduğunu ortaya çıkmıştır. Başka bir ifadeyle bu dört alt ölçek arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Alt ölçeklerin hepsi birbirini olumlu yönde etkilemektedir. Öğrencilerin dijital araçlara yönelik olumlu tutumlarının sosyal-duygusal gelişimle birlikte teknik ve bilişsel yetenekleri üzerinde de olumlu etkisi vardır. Ayrıca bu ilişki tüm kombinasyonlarda gözlemlenmiştir.

Teknolojinin kaçınılmaz olduğu düşünüldüğünde bu sonuçlara göre eğitimin daha iyi hale getirilebilmesi için öğrencilerin dijital becerilerinin geliştirilmesi ve daha eşit bir eğitim için dijital kaynakların artırılması gerekmektedir (Morgan vd., 2022; Burnett, 2011). Çalışmanın birtakım kısıtlamaları bulunmaktadır. Bunlardan biri de çalışmanın görüşmelerle desteklenmesi gerektiğidir. Bu nedenle, gelecekteki çalışmalarda daha kapsamlı sonuçlara ulaşmak için görüşmenin veri toplama araçlarına dahil edilmesi tavsiye edilir. Tüm öğrencilerin dijital araçlara ulaşmada aynı fırsatlara sahip olduğu varsayılmayacağı için dijital eşitsizlikler dikkate alınmalıdır. Ayrıca bu çalışma, bir devlet üniversitesinin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü ile sınırlı olduğu için sonuçları genellenemez. Gelecek çalışmaların daha kapsamlı olması, daha fazla katılımcı ile yürütülmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Abdollahyan, H. & Ahmadi, M. (2011). A survey of digital literacy among undergraduate students of the university of Tehran. *Amity Journal of Media and Communication*, 1(1), 3-10. <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.2110.2489>
- Akayoğlu, S., Satar, M., Dikilitaş, K., Cirit, N. C., & Korkmazgil, S. (2020). Digital literacy practices of Turkish pre-service EFL teachers. *Australasian Journal of Educational Technology*, 36(1), 85-97. <https://doi.org/10.14742/ajet.4711>
- Anthonysamy, L. (2019). Digital literacy deficiencies in digital learning environment among university students. *Understanding Digital Industry: Proceedings of the Conference on Managing Digital Industry*. <https://doi.org/10.1201/9780367814557-33>
- Burnett, C. (2011). Pre-service teachers' digital literacy practices: exploring contingency in identity and digital literacy in and out of educational contexts. *Language and Education* 25 (5), 433-449. <https://doi.org/10.1080/09500782.2011.584347>
- Coşkunserçe, O. & Aydoğdu, Ş. (2022). Investigating the digital skills of undergraduate students in terms of various variables. *Journal of Educational Technology & Online Learning*, 5(4), 1219-1237. <https://doi.org/10.31681/jetol.1151461>
- Cote, T. & Milliner, B. (2016). Japanese university students' self-assessment and digital literacy test results. CALL communities and culture—short papers from EUROCALL, 125-131. <https://doi.org/10.14705/rpnet.2016.euro-call2016.549>
- Dudeny, G. & Hockly, N. (2016). Literacies, technology and language teaching. In F. Farr & L. Murray (Eds.), *The Routledge handbook of language learning and technology*. (pp. 115-126). Routledge.
- Eryansyah, E., Erlina, E., Fiftinova, F. & Nurweni, A. (2019). EFL students' needs of digital literacy to meet the demands of 21st century skills. *Indonesian Research Journal in Education [IRJE]*, 3(2), 442-460. <https://doi.org/10.22437/irje.v3i2.8297>
- Eshet, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 13(1), 93-106. <https://www.learntechlib.org/primary/p/4793/>
- Fan, C. & Wang, J. (2022). Development and validation of a questionnaire to measure digital skills of Chinese undergraduates. *Sustainability*, 14(3539). <https://doi.org/10.3390/su14063539>
- Johnston, N. (2020). The shift towards digital literacy in Australian university libraries: Developing a digital literacy framework. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 69(1), 93-101. <https://doi.org/10.1080/24750158.2020.1712638>
- Liza, K. & Andriyanti, E. (2020). Digital literacy scale of English pre-service teachers and their perceived readiness toward the application of digital technologies. *Journal of Education and Learning (EduLearn)*, 14(1), 74-79. <http://dx.doi.org/10.11591/edulearn.v14i1.13925>

- Marty, P. F., Alemanne, N. D., Mendenhall, A., Maurya, M., Southerland, S. A., Sampson, V., ... Schellinger, J. (2013). Scientific inquiry, digital literacy, and mobile computing in informal learning environments. *Learning, Media and Technology*, 38(4), 407–428. <https://doi.org/10.1080/17439884.2013.783596>
- Meyers, E. M., I. Erickson, & R. V. Small. 2013. Digital literacy and informal learning environments: An introduction. *Learning, Media and Technology* 38(4), 355–367. <https://doi.org/10.1080/17439884.2013.783597>
- Morgan, A., Sibson, R., & Jackson, D. (2022). Digital demand and digital deficit: Conceptualizing digital literacy and gauging proficiency among higher education students. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 44(3), 258–275. <https://doi.org/10.1080/1360080X.2022.2030275>
- Ng, W. (2012), Can we teach digital natives digital literacy?. *Computers and Education*, 59(3), 1065-1078. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.04.016>
- Nguyen, L. A. & Habòk, A. (2022), Digital literacy of EFL students: An empirical study in Vietnamese universities. *Libri*, 72(1), 53-66. <https://doi.org/10.1515/libri-2020-0165>
- Üstündağ, M. T., Güneş, E., & Bağcıvan, E. (2017). Turkish adaptation of digital literacy scale and investigating pre-service science teachers` digital literacy. *Journal of Education and Future*, 12, 19-29. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/332115>
- Sağ, M., & Semerci, Ç. (2024). Teachers' views on digital literacy and barriers. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 13(4), 893-909. <https://doi.org/10.14686/buefad.1330922>
- Şahin, A. (2021). Din kültürü ve ahlak bilgisi öğrenen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin ve e-öğrenmeye yönelik tutumlarının incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 3496-3525. <https://doi.org/10.15869/itobiad.937532>
- Shopova, T. (2014), Digital literacy of students and its improvement at the university, *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, 7(2), 26-32, <https://doi.org/10.7160/eriesj.2014.070201>
- Tan, E. (2013). Informal learning on YouTube: Exploring digital literacy in independent online learning. *Learning, Media and Technology*, 38(4), 463–477. <https://doi.org/10.1080/17439884.2013.783594>
- Tang, C.M. & Chaw, L. (2016). Digital literacy: A prerequisite for effective learning in a blended learning environment?. *Electronic Journal of E-learning*, 14. 54-65. https://www.researchgate.net/publication/303158120_Digital_literacy_A_prerequisite_for_effective_learning_in_a_blended_learning_environment
- Ukwoma, S. C. & Iwundu, N. (2016). Digital literacy skills possessed by students of UNN, implications for effective learning and performance. *Emerald*. 117(11-12). 702- 720. <https://doi.org/10.1108/NLW-08-2016-0061>